

علامه امینی؛ گشاینده ی افق های تازه در غدیرپژوهی

دوازدهم تیر سالروز درگذشت علامه امینی است؛ اندیشمندی فرزانه که با یافته ها و اندوخته های گرانسنگ خویش، روشنایی بخش راه پرفراز و نشیب دانش پژوهی در حوزه های دینی و اسلامی شد و با کشف حقیقت، برای اعتلای مذهب شیعه تلاش کرد.

دوازدهم تیر سالروز درگذشت علامه امینی است؛ اندیشمندی فرزانه که با یافته ها و اندوخته های گرانسنگ خویش، روشنایی بخش راه پرفراز و نشیب دانش پژوهی در حوزه های دینی و اسلامی شد و با کشف حقیقت، برای اعتلای مذهب شیعه تلاش کرد.

علامه امینی در شهر تبریز و در خانواده ای اهل علم و تقوا، در 1281 هجری خورشیدی پا به عرصه ی گیتی نهاد. پدرش شیخ احمد از مجتهدان بزرگ آن روزگار، نام او را عبدالحسین نهاد تا همواره در مسیر اهل بیت(ع) گام بردارد.

استعداد و تیزهوشی وی در درک مسایل دینی، به همراه تربیت مذهبی زمینه ی رشد و پیشرفت او را آماده ساخت. روح پرسشگر و جستجوگر علامه امینی، وی را مشتاق فراگرفتن و آموختن کرد. او در کودکی مبانی دانش را در مکتب پدر و استادانی همچون سید محمد مولانا و شیخ حسین آموخت و سپس برای افزایش اندوخته های علمی خویش راهی نجف اشرف شد و در حوزه ی علمیه ی این شهر، از محضر استادان بزرگی همچون سید ابوتراب خوانساری و سید محمد فیروز آبادی کسب فیض کرد.

این اندیشمند بزرگ جهان اسلام آنچه را که سال ها با تلاش و ممارست فراوان آموخته بود، بر لوح سفید کاغذ نگاشت تا روشنایی بخش مسیر پرفراز و نشیب دانش پژوهان و آیندگان باشد که از آن جمله می توان به شهداء الفضیله، ادب الزایر لمن یمم الحایر، ثمرات الاسفار و الغدیر اشاره کرد. علامه امینی در کتاب الغدیر به اثبات و دفاع از ولایت امیرمومنان همت گماشته است.

سرانجام این فقیه بزرگوار پس از سال ها احیای معارف دینی در دوازدهم تیر 1349 هجری خورشیدی دیده از جهان فروبست و به دیدار حق شتافت. پیکر علامه امینی بنابر وصیت ایشان در نجف اشرف و در حجره ای از کتابخانه امیرالمؤمنین علی(ع)، که خود بنیانگذار آن بود، به خاک سپرده شد.

****پژوهشگر گروه اطلاع رسانی ایرنا به مناسبت بزرگداشت علامه امینی با محمدتقی سبحانی عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به گفت و گو پرداخت.**

محمدتقی سبحانی، علامه امینی را متخصص در مباحث کلامی و اعتقادی دانست و گفت: علامه امینی یک فقیه و عالم در علم حدیث، قرآن کریم، تاریخ اسلام و شیعه بود و در این زمینه تخصص بسیار داشت اما گرایش ایشان بیشتر به سمت مباحث امامت بود و در این باره پژوهش های گسترده ای انجام داده است. آثار وی به ویژه کتاب بزرگ الغدیر در عرصه ی بحث های امامت و اعتقادی مطالب ارزشمندی دارد.

وی در ادامه افزود: علامه امینی به دانش کلام و الهیات که یک دانش عقلی و نقلی است، اهتمام ویژه داشت و در این زمینه یکی از متخصصان بزرگ عصر معاصر محسوب می شد که آرای مهمی را مطرح کرد. تسلط و مهارت فراوان علامه امینی بر حدیث های شیعه و اهل سنت سبب شد تا وی در علم حدیث هم صاحب نام شود و در تعالی و شکوفایی این 2 دانش در حوزه های علمیه ی شیعه، نقشی تاثیرگذار داشته باشد.

عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به این که همت و هدف اصلی علامه امینی جمع بندی، تحلیل و تبیین حدیث های مختلفی بود که در آثار دیگران کمتر دیده می شود، یادآور شد: این فقیه عالم بیشتر به نقد، تبیین و بررسی احادیث و گزارش های تاریخی می پرداخت و با گردآوری حدیث های ناشناخته و فراموش شده از کتاب های مختلف همت می گماشت که به دلیل وجود دسیسه های سیاسی یا غفلت در کتابخانه های گوناگون پراکنده بودند و در دسترس قرار

نداشتند. وی تلاش کرد تا این میراث های گرانبها را از کتابخانه های بزرگ جمع آوری کند و با کنار هم نهادن آن ها به تحلیل های تازه ای دست یابد تا این گونه بتواند به پرسش هایی که در زمینه های مختلف وجود داشت، پاسخ دهد.

این کارشناس مسایل دینی کتاب الغدیر را یک دایره المعارف بزرگ اسلامی دانست و تاکید کرد: الغدیر را نباید تنها یک کتاب دانست بلکه این اثر مجموعه ای از آثار علمی به شمار می رود که در ابعاد مختلف تاریخی، عقلی، حدیثی و عرفانی از اثرهای بسیار متنوع، متعدد و پراکنده اقتباس شده است. در این کتاب، علامه امینی مساله ی غدیر را از بعدهای گوناگون و از حوزه های تخصصی مختلف مورد بررسی قرار داده و برای این منظور به کتابخانه های کشورهای مختلف دنیا از جمله عراق، هندوستان، پاکستان، مغرب، مصر سفر کرده است. کتاب الغدیر از لحاظ تخصصی و علمی مورد توجه علمای بزرگ سنی و شیعه قرار گرفته و آنها ارزش و جایگاه علمی و تحلیلی این کتاب را بارها ستوده اند.

محمدتقی سبحانی با اشاره به این که در گذشته مباحث مربوط به غدیر تنها در بحث های تفسیری، حدیثی و تاریخی خلاصه می شده است، بیان کرد: علامه امینی از حوزه ی ادبیات، شعر، رجال و دانش شخصیت شناسی وارد موضوع غدیر شد و در بحث حدیثی و تاریخی از نگاه تازه ای به این امر پرداخت و افق روشن تری را در برابر این مساله گشود.

وی کتاب الغدیر را نقطه ی عطفی در تاریخ غدیری پژوهی دانست و عنوان کرد: علامه امینی در این کتاب هم کارهای گذشتگان را گزارش کرده و هم موضوع های مفیدی را بر آن افزوده است. بسیاری از محققان که اکنون در این زمینه کار می کنند در حقیقت همان خطوطی را که در الغدیر ارائه شده است، پیروی می کنند و اینگونه آثار تازه ای را خلق می کنند.

عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی درباره ی دیگر آثار این اندیشمند بزرگ جهان اسلام اظهار داشت: کتاب المقاصد العلیه که یک الگوی تازه پژوهشی در رابطه با مقامات اهل بیت(ع) محسوب می شود از نوشته های ارزشمند علامه امینی به شمار می رود و کتاب شهدا الفضیله با لفظی شیوا و زیبا به زندگی و دیدگاه شخصیت های بزرگ و علمای شیعه از سده چهارم تا چهاردهم پرداخته است. وی برای شرح و توضیح موضوع مهمی همچون امامت امیرالمؤمنان(ع) زمان زیادی را صرف کرد و حوزه های رسمی و سنتی فقه، اصول و حدیث را رها کرد و وارد عرصه ی تازه ای شد. این فقیه بزرگ همچنین دانش را با یک انگیزه ی معنوی بزرگ همراه کرد و با تمام وجود به تحقیق و پژوهش دینی پرداخت.

محمدتقی سبحانی در پایان صبوری و سخت کوشی را از صفت های بارز علامه امینی قلمداد کرد و یادآور شد: وی تلاش فراوانی در دستیابی به حقیقت داشت و گاه برای به دست آوردن یک مدرک علمی به چندین کتابخانه مراجعه می کرد. مشورت با شخصیت های علمی از دیگر ویژگی های برجسته ی علامه امینی بود. او متواضعانه در برابر کسانی که می توانستند او را در دستیابی و کشف حقایق یاری دهند، قرار می گرفت و از اندوخته های آنها بهره می جست و برای حل یک مساله علمی از تمامی دانش های مختلف همچون تاریخ، ادبیات، هنر، حدیث و تفسیر استفاده می کرد و تلاش داشت تا نگاه فراگیر و استفاده از روش های متنوع را در پژوهش های اسلامی نهادینه کند.

از: مهسا شریفی(گروه اطلاع رسانی)